

HØGTIDSMAT VED FAMILIEFESTER

A. Fødselen

1. Var og er det skikk at nabokoner, slektninger (også fjerntboende) og venninner kom med mat til barselkonen?
2. Kom de enkeltvis eller i grupper?
3. Avtalte de innbyrdes hva de skulle ha med seg?
4. På hvilken dag etter fødselen begynte de med besøkene?
5. Hvor ofte skulle hver komme?
6. Hva slags mat skulle de gi?
7. Dersom det var skikk at hver enkelt burde sende flere ganger, var det en bestemt regel om hva de skulle gi 1., 2.. og 3. gangen?
8. I hva slags kar sendte konene barselgrauten i Deres bygd (f. eks. amber, (blå?) porselensskål (med lokk), steintøyterrin, leirpotter, blikkpotter eller fat)?
9. Kalte de all mat for barselgraut (sengemat)?
10. Var det alltid kona selv som gikk, eller kunne de sende større døtre eller tjenestejenter?
11. Var det vanlig eller syntes folk det var usømmelig dersom mannen fulgte med?
12. Skulle sendingsfolket få traktering og hva slags? Var det f. eks. forskjell om den nyfødte var gutt eller pike?
13. Hva kaltes slike små gjestebud (f. eks. sengematkomme, beiningskomme)?
14. Dersom sendingsfolk ikke fikk traktering, holdt da barselkonen et "konemåltid" etter at hun var oppe igjen, som også ble kaldt "barsøl"?
15. Gikk en bare til gifte mødre med barselgraut?
16. Husker en hvordan og når skikken begynte å skifte, slik at en ikke lenger sendte graut, men f. eks. søtsuppe, kaker, konditorkaker, blomster?
17. Hadde konene en liten gave til den nyfødte ved første sendingen og hva ga de?
18. Hvordan er det nå?
19. Holdt en dåpskalas, og hvem var med?
20. Het dåpsselskapet barsel?
21. Sendte gjestene sendinger, og var det en bestemt spiseseddel?

22. Skulle alle som var budne sende likt, eller sendte hun mest som skulle holde barnet over dåpen?

23. Hvordan er det nå?

B. Fødselsdag

24. Ble fødselsdagen feiret a) for barn, b) for voksne i eldre tider?

25. Holdes fødselsdag for voksne hvert år eller bare ved rundet tall?

26. Hvem ble eller blir bedt, og kom bare folk som var budne, eller også ubudne gjester for å ønske til lykke med dagen?

27. Er det skikk å gi gaver til fødselsdagen, og er det bare budne gjester som gjør det?

28. Skulle en ha noen spesiell rett til fødselsdagen i eldre tider?

29. Hvordan er det nå, skal det være sjokolade, kringle og bløtkake med lys på?

C. Konfirmasjon

30. Hvordan ble konfirmasjon feiret i de eldste tider man kan huske eller har hørt om?

31. Holder en konfirmasjonsselskap nå og når kom det i bruk?

32. Hvem pleier en å be til det (bl. a. læreren og presten)?

33. Sendte gjestene sendinger og gjør de det nå?

34. Er det skikk å gi gaver til konfirmasjon og gir bare de som er budne til gjestebudet?

35. Har en bestemte retter eller kaker (som bakeren på stedet eller i nærmeste by anbefaler)?

D. Bryllup

36. Husker en at det ble holdt forlovelsesgjestebud (festarøl, beseingsøl, bidleveitsla osv.)?

37. Hvordan var det i eldre tider, og hvordan er det nå?

38. Fortell hva De husker om maten ved flere dagers brylluper:

a) Hvor mange måltider vanket det i bryllupsgården?

b) Hvilke retter og i hvilken rekkefølge?

c) Var det noen rett som burde serveres ved hvert bryllup?

d) Hadde de fast program for 2. og 3. dag (f. eks. annendagsgraut, tredje dagen lag for hjelperne)?

39. Hva husker folk om sendinger i eldre tider, hva og hvor meget skulle forskjellige gjester sende?

40. Skulle maten, f. eks. smøret, pyntes på en bestemt måte?
41. Hendte det at bemannen samlet inn kjøtt når han ba til bryllups?
42. Hva kaltes sendingen hos Dem (f. eks. fønn, fodn, fonn, bening, nest osv.)?
43. Hvem bragte sendingen?
44. Var det en liten fest med traktering for den som kom med sendingen, og hva kaltes festen (f. eks. fønnkvelden)?
45. Sendte de allerede på fønnkvelden en liten smakebit med hjem igjen?
46. Hvem sto for maten og ”heimatsending”, og hva kalte en disse koner?
47. Blir det ennå holdt flere dagers bryllup, eller når sluttet en med det?
48. Holder en nå bryllup på hotell?
49. Bruker forlovede å reise til en by for å la seg vie uten å holde bryllupsdag?
50. Hvordan er det i siste tilfelle med bryllupsgaver?
51. Holder de fest på årsdagen til bryllupsdagen hvert år, eller bare ved runde tall?

E. Gravøl

52. Hvem ble buden, og på hvilken måte bad en dem?
53. Hvor mange dager varte gravølet, og hvor mange måltider hørte til?
54. Hva slags måltider var det, og hvordan ble de servert (f. eks. ved langbord, ved småbord eller servertes gjestene stående)?
55. Var det noen sort mat som ikke burde nyttes ved begravelsemiddager?
56. Hadde hovedmåltidet et særskilt navn?
57. Hvor ble gravølet holdt dersom det var for liten plass i hjemmet?
58. Hadde gjestene sendingene med seg, eller ble de sendt dagen i forveien?
59. Skulle de forskjellige matvarer være pyntet eller pakket på en spesiell måte?
60. Ble det holdt et lite kalas dersom sendingene ble sendt dagen før gravølet?
61. Var det forskjell på maten ettersom den avdøde var gift eller ugift (f. eks. at det skulle etes graut, en slags bruragraut, dersom avdøde var ugift)?
62. Kan De fortelle noe om overgangsformer fra det gamle flere dagers gravøl og til mer beskjedne former?

63. Hvordan var det med alkoholforbruket etter at en hadde sluttet med å brygge maltøl hjemme?
64. Har en lagt merke til at hjemmebrygging og gammeldags sending holdt seg lenger ved gravøl enn ved andre gjestebud?
65. Hvordan er bevertningen ved begravelser nå?
66. Nytter en alkohol nå?
67. Holder en begravelsesmiddag på hotell?
68. Når begynte de å be gjestene gjennom skriftlig innbydelse?
69. Når begynte en å avvertere dødsfall i avisene?

F. Nye fester

70. Har det dannet seg noen tradisjon om hva en skulle ha til mat 17. mai?
71. Er det noen (mange) i Deres bygd som feirer morsdagen, og når begynte en med det?
72. Er det noen som feirer farsdagen?
73. Har en bestemte retter eller kaker til disse dagene?
74. Er det bakeren på stedet som anbefaler særskilte kaker til disse dager, eller får en tilskyndelser fra annet hold (f. eks. bakere i nærmeste by, aviser, ukeblad, radio)?
75. Hvordan ble mors- og farsdagen kjent hos Dem?